



В. М. Мацуй¹, К. І. Деревська²

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ СЕМІНАР "ВІД СМОЛИ ХВОЙНИХ ДО БУРШТИНУ. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВИКОПНИХ СМОЛ"

В Національному науково-природничому музеї (ННПМ) НАН України 17 травня 2012 р. відбувся Міжнародний науковий семінар "Від смоли хвойних до бурштину. Ідентифікація викопних смол". Організатором його виступив ННПМ НАН України за підтримки Інституту геологічних наук НАН України, Державного гемологічного центру України, Всеукраїнської громадської організації "Спілка геологів України", Державного підприємства "Українська геологічна компанія", Міжнародного благодійного фонду "Українська родина". У семінарі взяли участь понад 50 вчених з України і Росії, серед яких молоді вчені-студенти, аспіранти, докторанти наукових установ НАН України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Київського геолого-розвідувального технікуму, яких турбують проблеми бурштину.

До відкриття семінару було видано в електронному вигляді збірку наукових праць учасників. Крім того, кожен з присутніх отримав у подарунок фотоальбом гірських порід і мінералів (CD-диск), який презентував кандидат фізико-математичних наук М. О. Колтовий (м. Москва).

Семінар привітав академік НАН України Євген Федорович Шнюков, який зазначив, що бурштин-сукциніт – найцінніша і переважаюча за масою (понад 90%) різновидність викопних смол. В Україні встановлені значні розміри потенційно перспективних площ (майже 10 000 км²), які дозволяють прогнозувати великі ресурси якісного бурштину-сукциніту, до того ж у сприятливих гірничо-геологічних умовах. Відкриття та розробка ряду родовищ розсипного бурштину в останні два десятиріччя виявили комплекс невирішених науково-теоретичних та практичних проблем геології бурштину. Насамперед це питання про генетичний тип і просторове положення корінного першоджерела розсипного бурштину, без якого неможливий науково обґрунтований прогноз промислових родовищ. Крім того, за ці роки в Україні виникли нові проблеми, пов'язані з пошуково-розвідувальними роботами і розробкою розсипів в умовах Полісся, охороною природного середовища та ін.

Основна мета проведення одноденних семінарів – це розгляд та обговорення резуль-

татів новітніх досліджень бурштинової галузі: а) бурштиноутворення та формування розсипів; б) науково обґрунтований прогноз родовищ; в) геологія, стратиграфія, мінералогія, археологія, палеогеографія та історія бурштину-сукциніту; г) біологічні включення бурштину; д) рентабельне екологічно обґрунтоване видобування в умовах Полісся; е) використання бурштину і продуктів його переробки в промисловості, сільському господарстві, медицині тощо. На семінарі найбільший інтерес становили такі доповіді: *Мацуй В. М.* Наземно-болотний етап фосцилізації растительных смол; *Колтовой Н. А., Мацуй В. М.* Флуоресцентные методы исследования янтаря; *Хамайко Н. В., Колтовой М. О., Журухина О. Ю.* Бурштин з археологічних розкопок Київського Подолу 2008 р.; *Милованов С. И. и др.* Клад янтаря в раскопках Владимира-на-Клязьме.

Тематика семінару дозволила обговорити новітні наукові досягнення в галузі теорії походження викопних смол (етапи фосцилізації рослинних смол на шляху переходу у викопні та бурштин-сукциніт), перспективи пошуків нових родовищ бурштину в Україні. При цьому особливий інтерес викликав всебічний аналіз палеогеологічної і палеоекологічної обстановки на території Українського щита (Дніпровський буровугільний басейн) в нижній половині середнього еоцену, пізньому еоцені – ранньому олігоцені (В. М. Мацуй, Л. С. Галецький, О. О. Ремезова, М. В. Криницька, Н. П. Осокіна), а також результати новітніх досліджень оптичних властивостей викопних смол, проблеми "археологічного бурштину" (Н. А. Колтовой, В. М. Мацуй, В. В. Прокопець, Я. О. Рудюк, Н. В. Хамайко, С. І. Мілованов), використання бурштину-сукциніту та продуктів його переробки в медицині (В. І. Малюк та ін.)

Завдяки застосуванню сучасних досягнень науки і техніки (новітні методи спектрального аналізу, сучасні спектрофотометри і лазерні джерела світла) з'явилася можливість точніше ідентифікувати зразки різних мінеральних видів викопних смол. Сучасні флуоресцентні методи дозволяють успішно проводити ідентифікацію музейних і "археологічних" зразків бурштину без руйнування, встановлювати наявність солей янтарної кислоти в зведеному стратиграфічному розрізі палеогену, що надзвичайно важливо при виявленні продуктивних і "порожніх" горизонтів в

процесі пошуково-оцінювальних робіт на розси-
пи бурштину-сукциніту.

Важливим підсумком семінару є встановлен-
ня перспективних шляхів подальших досліджень
в галузі наукового прогнозу розсіпів бурштину-
сукциніту, а також ознайомлення науковців та
студентської молоді з проблемами геології бурш-
тину України.

Міжнародним науковим семінаром було ух-
валено такі рішення:

1. Не рідше одного разу на два роки прово-
дити наукові семінари з обміну досвідом і обгово-
ренням новітніх результатів фундаментальних
досліджень з таких питань: геологія викопних
смол; використання бурштину та продуктів його
переробки; проблеми екології регіону в зв'язку з
видобуванням сонячного каменю; перспективи
бурштинового бізнесу тощо.

2. Висновки семінару про результати та мож-
ливості нових фізичних методів для оперативної
оцінки перспективності пошукових площ на
бурштин довести до відома Державної служби
геології та надр України, а також до представ-
ників зацікавлених організацій та підприємств.

3. Ухвалу семінару передати до Президії
НАН України з пропозицією включити у вироб-

ничі та наукові плани тему "Наукове обґрунту-
вання прогнозу пошуків нових родовищ буршти-
ну в Україні".

4. З метою залучення спеціалістів до буршти-
нової тематики розробити та відкрити нову екс-
позицію "Бурштин – свідок клімату Європи у па-
леогені" та залучити до співробітництва
спеціалістів з Польщі, Білорусі та Росії. Проводи-
ти тематичні виставки у Геологічному музеї ННПМ
НАН України та у музеях бурштину України.

З матеріалами семінару можна ознайомити-
ся на сайті: www.museumkiev.org. Найцікавіші до-
повіді будуть опубліковані у Віснику ННПМ НАН
України за 2012 р. Пропозиції щодо проведен-
ня наступного семінару з проблем бурштину
можна надсилати за електронною адресою:
seminar@museumkiev.org.

¹ Ін-т геол. наук НАН України,
Київ
E-mail: v_matsui@ukr.net

Стаття надійшла
31.08.12

² Нац. наук.-природн. музей
НАН України,
Київ
E-mail: derevska@museumkiev.org